

Slod

E libris
gymnasio Mauritiano Magdeburgensi
a venerabili
Carolo Funk
theol. doctore et gymnasii direttore
a. 1857 hereditate relictis.

G. f. 171.

Meyer, Johann Joachim

PROGRAMMA
 QVO AD
 ORATIONES TRES
 IN FINE
 EXAMINIS PVBLCI
 HABENDAS
OMNES BONI
 INVITANTVR

AK

Ecce illis, quibus superstitio Papalis imperium in mentes hominum tenebat, Scholasticorum tricas & ineptias omnibus in scholis regnasse, lingvarum vero studium nimis abjectū atq; humile monachis, ignorantiae istis fraterculis, visum fuisse, sciunt omnes, qui medii aevi historiam vel leviter degustarunt. Cum autem capta Constantinopoli viri docti Saraceni jugi impatientes varias orbis partes adirent, in Italiam primus venit *Immanuel Chrysoloras*, Byzantinus, qui Italos somno inertiae & ignaviae sepultos, primus excitavit, & ad literarum Graecarum amorem pellexit. Dicitur non potest, quam avidae Itali has literas arripuerint, ita ut hodie inter eruditos adhuc celebrentur, *Besarion Cardinalis*, *Fr. Philelpbus*, *Argyropylus*, *Theodorus Gaza*, *Pomponius Laetus*, *Joh. Picus Mirandulanus*, aliiq; plures, inter quos *Georgius Typhernas* & *Hieronimus Spartiata* Praeceptor *Joh. Capnionis* s. *Reuchlini* non tacendi sunt. Atque adeo per singularem Dei fiebat providentiam, ut rejectis quisquiliis solidiora gustarent & nostri Germani, sensimque viris doctis aperiebantur oculi, qui errores Papales, sub ignorantiae nube diu satis & feliciter latentes, detegebant. Instituebantur Coelegia, Gymnasia & scholae, in quibus juvenis ad literarum studia excitabatur: accedebat etiam divinum typographiae beneficium, quo optimi codices ex pulvere & situ imo ipso orco protracti, ad plurimorum manus perveniebant, praecipue cum viri doctissimi typothesia e. g. Romae, *Aldus Manutius*, in Gallia uterque *Stephanus*, in Germania, *Frobenius*, *Oporinus* *Commelinus* praessent. Interea hanc literarum auroram seqvebatur ipse lucis Evangelicae sol, & Lutherus divinae virtutis praesidio, &
bona-

bonarum artium Palladio munitus, aggrediebatur Goliathum istum, qui ex Tarpe ja arce latis diu De-
 VM *sanctum in Israël* conviciatus fuerat, Commoda hic sele offert occasio differendi quo in censu literarum studia apud B. Lutherum fuerint, & an ipse pe-
 ctus habuerit bonis artibus expolitum. Si nonnullos ex Pontificiis audimus, dici non potest, quam probe hi in Lutherum debacchentur, & supinam illi exprobrent ignorantiam. Ita enim de eo ex Jesuitarum grege Jacobus Malenius: *Lutherus baris quam aris dignior, & doctor, sed absq; sapientia (a)* & alibi *(b) agaso vix futurus, si ex virtutibus aestimaretur*. Pallavicinus Cardinalis, referente Seckendorfio, nugatus est, *in omnibus Lutheri tomis ne unam quidem inveniri periodum, quæ non incultum & agreste quiddam sonaret.* (c) Obstupescimus profecto ad ineptissima horum hominum in virum doctissimum convicia, qui ut Marsyæ de Apollinis cantu, vel Tiresiæ de coloribus judicant. Malenius quidem ejus in Lutherum rabies & VIS AMENS jam-
 dudum viris doctis innotuit, exculationem stultitiæ *Anagr.* meretur. Jesuita enim animal est insigniter impudens, quodq; præter linguam caninam & frontem ferream nihil habet. Ad Pallavicinum autem quod attinet, miraculo dignum est, eum ita sui oblitum esse, ut alio in loco, veritate coactus, ita de Luthero scriplerit (d): *Acuto vividoq; fuit ingenio, propensus ad studia literarum, & in iis corpore ac mente indefessus.* Imo si omnem perlustramus humanioris literaturæ circulum, reperiemus nullam partem sapientiæ esse, quam Lutherus non percaluerit. Non autem hic quisquam opinetur, nos Luthero nimium tribuere. Proclive enim esset, si id per temporis inopiam, & infinitam propemodum

nego-
 (a) in arte nova arg. p. 251. (b) ibid. p. 258. (c) Hist. Luth. lib. III. §. 134 (d) Hist. Conc. Trid. l. I. c. IV.

negotiorum multitudinem liceret, ostendere, quantum Lutherus Polyhistor, quantum Grammaticus, quam disertus orator, quam subtilis Dialecticus, quam præstans Musicus & Poëta, quam peritus Physicus, Geographus & Chronologus fuerit. Sed quemadmodum id in alium diem rejicimus, ita labem ignorantiae, quam Luthero inurere nituntur Romanenses, facili negotio eluemus, si de præsentem ostendemus, ejus eruditionem etiam apud profectos hostes esse dilaudatam. Ita autem de eo Jesuita Maimburgius (a) C' *etoit un homme de beaucoup d'Esprit, de grande qualite', adroit, eloquent, tres bien fait de sa personne.* Et Wolfgango Severo, Ferdinandi I. præceptori hos acceptos fert versus Matthesius: (b)

*Japeti de gente prior major que Luthero,
Nemo fuit, sed nec credo futurus erit.*

Vides L. B. quanta vis sit veritatis, quæ etiam juratis hostibus laudem extorquet. Plura adducere non licet, dum cogimur finire, qui vix incepimus. Cæterum dum crastino die Examini in hac instaurata schola primo habito coronis imponitur, more ita recepto oratores quosdam in lucem adspæctumque proferemus. Dedit his stilum exercendi anam Lutherus noster, qui scholarum *in divina & plane incomparabili Homilia, daß man die Kinder zur Schule halten sollte/* (reperitur Tomo V. Jen, Germ. p. 171 & seqq.) ita extollit, ut singula verba melle, selamo & papavere condita videantur.

Primus ergo

I. JOHANNES WILHELMUS HARPRECHT, Nordb. *scholam comparabit horto, usurus oratione latina soluta.*

II. JOHANNES CHRISTIANUS FRIDERICI, Rosta-Thur. *dicit scholam esse Rempublicam. Perorabit prosaice.*

III. FRIDERICUS CHRISTIANUS LESSER, Nordb. *Finget scholam esse metallifodinam, carmine usurus latino heroico.*

Ad hanc acceptum Oratoriam Te, B. L. officiosissime invitamus, Tibique mutua studia, amorem & obsequium lubentes deferimus. P. P. Norabuse d. IV. Nov. 1711.

J. J. MEIER. R.

(a) Hist. Lutheram, cit. Wagens, loc. III, p. II, p. 188. (b) Mathes, Hom. XV, p. 189.

78 M 428

Sign. (188) fehlt bzw.
rest. nicht vergeben!

56.

1077

R.40

Meier, Johann Joachim

PROGRAMMA
 QVO AD
 ORATIONES TRES
 IN FINE
 EXAMINIS PVBLCI
 HABENDAS
OMNES BONI
 INVITANTVR

